

Økonominytt

Nummer 3, 2021

Nyhetsbrev fra finansrådene ved Norges delegasjon til EU

I denne utgaven kan du lese om:

- Europakommisjonens seneste makroøkonomiske framskrivinger
- Det europeiske semester - Europakommisjonens høstpakke
- EUs økonomi etter covid-19 – implikasjoner for regelverket for økonomisk styring
- Den europeiske sentralbankens pengepolitiske strategi
- Finansmarkedsområdet
- Bærekraftig finans
- Forslag til karbongrensejusteringsmekanisme
- Skatt
- Europakommisjonens arbeidsprogram for 2022

Europakommisjonens seneste makroøkonomiske framskrivinger

Europakommisjonen la 11. november frem makroøkonomiske anslag til og med 2023. Det økonomiske oppsvinget er sterkere enn ventet i sommer, og anslagene er noe oppjustert for inneværende år. Samtidig kan flaskehalser i produksjonen og den videre forsyningen av vareinnsats både legge en demper på aktiviteten i EU og bidra til prisvekst. BNP i euroområdet ventes å øke med 5,0 prosent i inneværende år og avta til 2,4 prosent i 2023.

Konsumprisene påvirkes sterkt av strømprisene, som ventes å avta kraftig til våren. Konsumprisveksten i oktober (4,1 prosent) og november (4,9 prosent) var atskillig høyere enn Europakommisjonen la til grunn i sin høstprognose. Prisveksten ventes å være nede i 1,9 prosent i tredje kvartal 2022. Offentlige finanser er sterkt påvirket av pandemien. Oppgangen i den økonomiske aktiviteten og avvikling av tiltak for å støtte opp under økonomien bidrar til at underskuddet i offentlige budsjetter i euroområdet reduseres fra 7,1 prosent av BNP i inneværende år til 2,4 prosent i 2023. De økonomiske utsiktene i EU er sterkt avhengig av den videre utviklingen i covid-19-pandemien og usikkerheten i anslagene er nok på nedsiden. Den siste tids oppgang i smitten og restriksjoner for å begrense smitten kan legge en demper på den økonomiske aktiviteten, særlig i land med lav vaksinegrad.

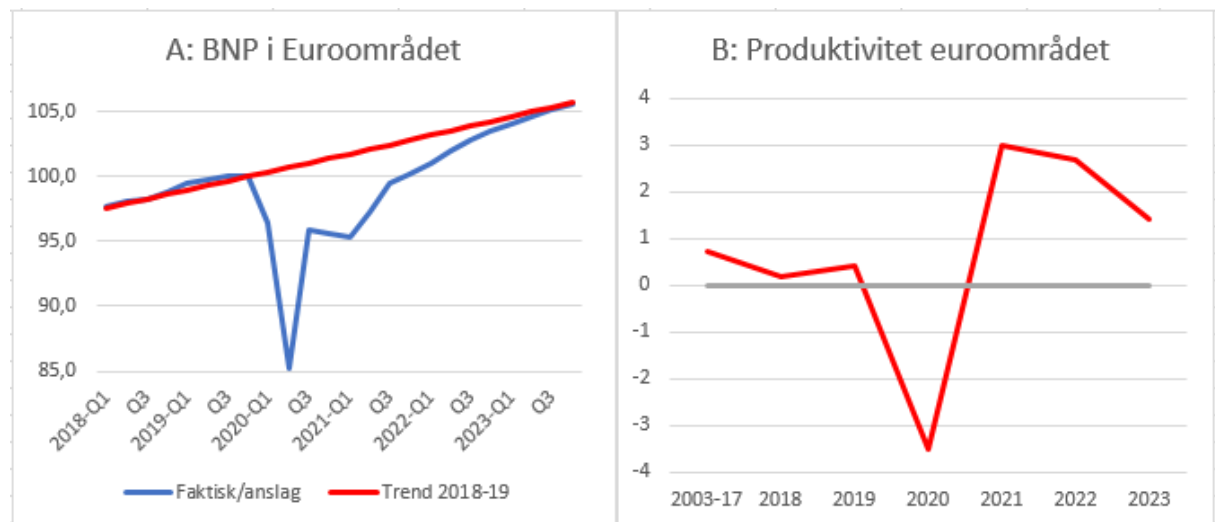
Bilde 1: Europakommissær for økonomi, Paolo Gentiloni, la fram kommisjonens makroøkonomiske anslag 11. november.

Økonomisk aktivitet bruttonasjonalprodukt (BNP)

Det økonomiske oppsvinget var sterkere enn ventet i sommer. Fra andre til tredje kvartal i år vokste BNP med 2,2 prosent i euroområdet og 2,1 i EU27. Det innebærer at i EU27 var nivået på BNP så godt som tilbake til nivået før pandemien. For euroområdet mangler det en halv prosent.

Alt i alt venter Europakommisjonen at veksten i euroområdet vil komme opp i 5,0 prosent i år etter en nedgang i veksten på 6,3 prosent i fjor. For inneværende år innebærer det at den antatte veksten er oppjustert med tre fjerdedels prosentpoeng. Fremover mot 2023 vil veksten normaliseres, med en årsvekst på 4,3 prosent i 2022 og 2,4 prosent i 2023. Det innebærer at mot slutten av 2023 vil nivået på BNP i euroområdet ha nådd samme nivå som det lå an til ut ifra trendveksten for årene 2018 og 2019, se figur 1A. Framskrivningene er blant annet preget av relativt høy produktivitetsvekst sammenliknet med historien, se figur 1B.

Figur 1

Husholdningenes etterspørsel er den viktigste vekstmotoren fremover ved at husholdningene reduserer sin sparing. Sparingen vil i 2023 fremdeles ligge om lag 1 prosentpoeng over nivået i forkant av pandemien. Bedriftsinvesteringene bidrar også betydelig til aktivitetsveksten. Det må ses i sammenheng med sterk etterspørselsvekst, gunstige finansieringsmuligheter og virkningen av den såkalte gjenoppbyggingsfasiliteten, som utgjør hoveddelen av Next Generation EU.

Bedriftenes produksjon bremses av tilgang på råvarer og innsatsvarer i noen sektorer, særlig innen bilproduksjon. I en undersøkelse Europakommisjonen foretar jevnlig svarer nesten halvparten av de spurte i industrien og en femtedel i bygg- og anleggsbransjen at aktiviteten bremses av mangel på innsatsvarer og utstyr.

Tall for bilsalg er også påvirket av mangel på innsatsvarer, særlig halvledere. Bilsalget i september i år var på det laveste nivået siden statistikken startet i 1989.

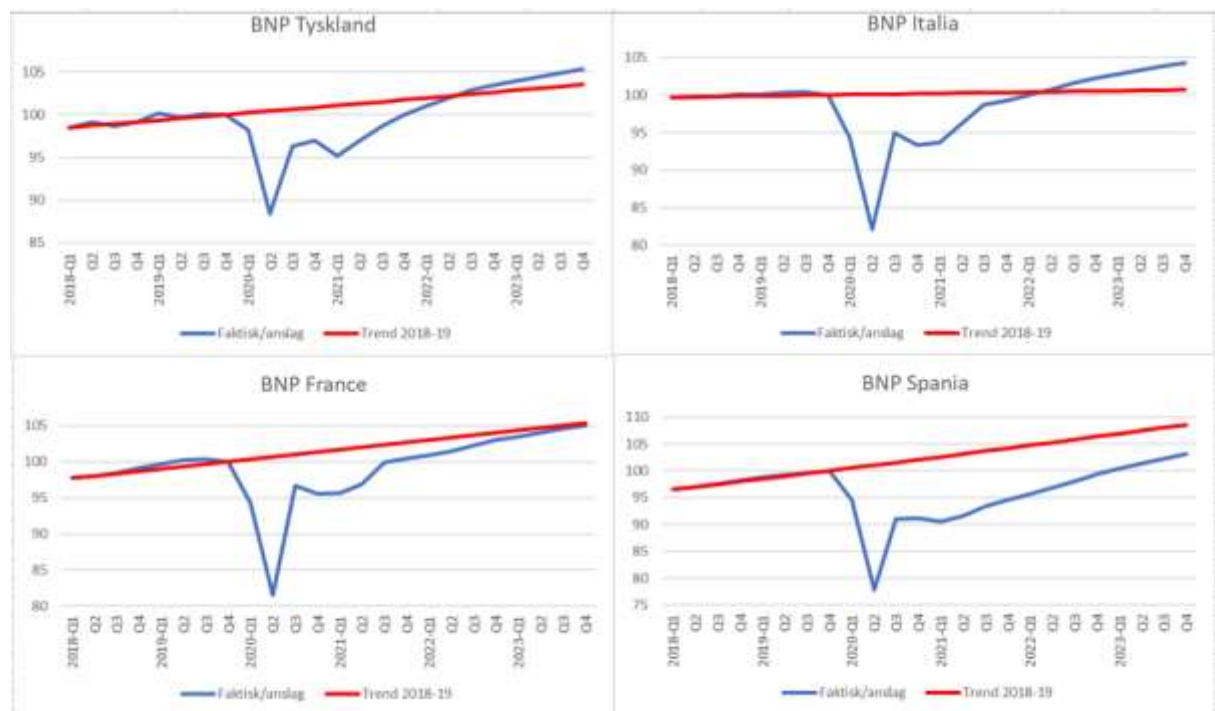
Nettoeksporten, det vil si eksport fratrukket import, bidrar til vekst i BNP i framskrivingene. Mens nettoeksporten bidro svakt negativt i årene 2016-19 ventes nettoeksporten å bidra med i gjennomsnittet et halvt prosentpoeng i årene 2021-23.

Boks 1 Sterk vekst i den økonomiske aktiviteten i EU i tredje kvartal

BNP i euroområdet og EU-27 økte med henholdsvis 2,2 prosent og 2,1 prosent i tredje kvartal i år. Sammenliknet med samme kvartal i fjor var veksten 3,7 prosent i euroområdet og 3,9 prosent i EU-27. For euroområdet lå BNP i tredje kvartal i år 0,5 prosent under nivået ved starten av pandemien. I de fire store EU-landene var veksten sterkest i Italia (3,8 prosent) og Frankrike (3,3 prosent) mens veksten var svakere i Spania (2,7 prosent) og Tyskland (2,5 prosent). Særlig i Spania ligger nivået på BNP langt under nivået ved inngangen til pandemien.

Figur 2: Bruttonasjonalprodukt (BNP) i de fire store EU-landene.

Indeks. 2019 Q4 = 100. Trend beregnet for årene 2018 og 2019

Arbeidsmarked

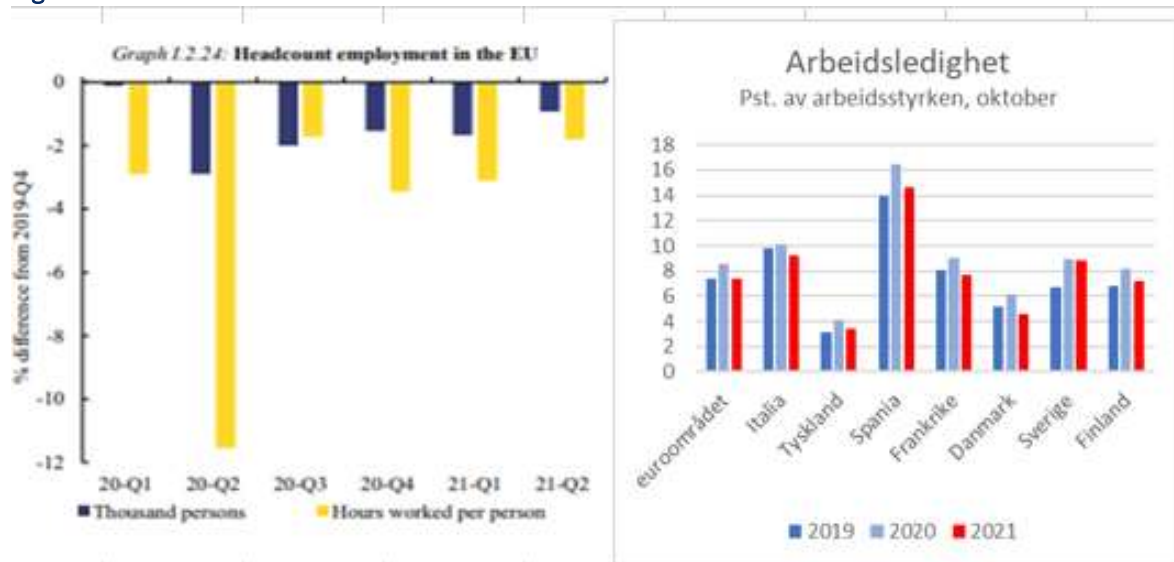
Arbeidsmarkedet i EU forbedret seg betydelig i andre kvartal 2021 og forbedringen ser ut til å ha fortsatt i tredje kvartal både for sysselsatte personer og utførte timeverk. Omfanget av permitteringer (short term work schemes) har avtatt og ledigheten har avtatt videre. Men, det er betydelig forskjell i arbeidsmarkedet både mellom sektorer og mellom land. Unge med lav utdanning er særlig påvirket av pandemien.

Sysselsatte personer var i andre kvartal bare om lag 1 prosent lavere enn ved inngangen til pandemien. For utførte timeverk er forskjellen 1,75 prosent, se figur 3 (venstre panel). I kontaktintensive sektorer har gjeninnhenting gått saktere, der var antall sysselsatte 4 prosent under førpandeminivå mens utførte timeverk i andre kvartal lå hele 8 prosent under

førpandeminivå. I bygg- og anleggsbransjen er det motsatt, der ligger utførte timeverk 3,5 prosent over førpandeminivå. Til tross for at sysselsettingen ikke helt er tilbake til førpandeminivå, er det tegn til mangel på arbeidskraft. Blant annet viser Europakommisjonens undersøkelse at nesten 30 prosent i bygge- og anleggsbransjen og rundet 25 prosent i både industrien og servicenæringen oppgir at mangel på arbeidskraft påvirker driften.

Arbeidsledigheten avtar, og utgjorde i september 7,4 prosent av arbeidsstyrken i euroområdet. For ett år siden var ledigheten 8,6 prosent og i forrige måned 7,5 prosent. I EU-27 var ledigheten i september 6,7 prosent. Både i EU-27 og i euroområdet er ledigheten nå nede på nivået i forkant av pandemien. Det er betydelig variasjon i ledigheten mellom medlemslandene, som det også var før pandemien, se figur 3 (høyre panel). Blant de store landene er ledigheten lavest i Tyskland (3,4 prosent) og høyest i Spania (14,6 prosent). Ledigheten avtar også blant unge, og var i september 16,0 prosent i euroområdet, det vil si nesten nede på nivået ved inngangen til pandemien.

Figur 3

Arbeidsmarkedet er ventet å bedre seg ytterligere fremover etter hvert som økonomien vokser. Mens befolkningen ventes å øke med 0,1 prosent per år i perioden 2021-23 anslås sysselsatte personer å vokse med 0,8 prosent årlig i den samme perioden. Dermed vil andelen av befolkningen som er sysselsatt øke, fra 61,4 prosent i 2020 til 62,8 prosent i 2023. Legg merke til at det er en videre definisjon, større andel av befolkningen, enn den som ligger til grunn for måltallet om 78 prosent sysselsettingsandel i 2030 i den sosiale søylen (20-64 år). I 2020 var andelen mål på samme måte som i den sosiale søylen 72,4 prosent. Arbeidsledigheten ventes å komme ned i 7,3 prosent i euroområdet og 6,5 prosent for EU-27 i 2023. Det er i underkant nivået i forkant av pandemien.

Inflasjon

Strømprisene påvirker inflasjonen. I euroområdet var konsumprisene i november i år 4,9 prosent høyere enn samme måned i fjor, og opp fra 4,1 prosent i oktober, se venstre panel av figur 4 under. Figuren viser både historie, den høyeste observasjonen er siste historiske tall,

og europakommisjonens anslag per kvartal. Særlig energiprisene, som steg med 27,4 prosent, bidro til oppgangen. Uten energi var prisveksten 2,5 prosent i november i år.

Det ligger an til at gassprisen, som særlig påvirker strømprisene i EU, kan falle betydelig til våren, se høyre panel av figur 4. Figuren er hentet fra ACERs nylige rapport om strømmarkedet og som viser fremtidspriser for strøm i Tyskland fra desember i år til juni 2024. Det blå skraverte feltet dekker perioden februar-mai 2022.

Europakommisjonen anslår at 12-månedsvæksten i konsumprisene er på sitt høyeste i fjerde kvartal i år med en årsvekst på 3,7 prosent som er for lavt. I oktober og november under ett var prisveksten 4,5 prosent. Deretter avtar prisveksten og kommer ned i 1,4 prosent i fjerde kvartal 2022 og holder seg på dette nivået ut perioden, se venstre panel av figur 4.

I etterkant av møtet i eurogruppen 8. november uttalte eurogruppens president Donohoe at selv om prisøkningen i stor grad skyldes midlertidige faktorer, er de midlertidige faktorene litt mer gjenstridige enn ventet, men de høye prisene ventes å være uttømt i løpet av 2022.

Figur 4

Offentlige finanser

Pandemien, og tiltakene for å motvirke effektene, har satt dype spor i offentlige finanser. For euroområdet økte budsjettunderskuddet fra 0,6 prosent av BNP i 2019 til 7,2 prosent i 2020. I og med at den økonomiske oppgangen ser ut til å bli noe sterkere enn lagt til grunn i vår ventes også offentlige finanser å utvikle seg noe sterkere selv om underskuddet for inneværende år ventes å bli 7,1 prosent. Vekst i BNP og reversering av pandemiltak bidrar til at underskuddet for euroområdet avtar til 2,4 prosent av BNP i 2023. Likevel venter Europakommisjonen at 10 medlemsland har et underskudd over 3 prosent i 2023, herunder tre av de fire store medlemslandene.

Diskresjonære budsjetttiltak vurderes ofte ut fra endringer i den strukturelle primære budsjettbalansen, det vil si den faktiske budsjettbalansen fratrukket netto rentebetalinger og justert for aktiviteten i økonomien. Vurdert på denne måten var det en finanspolitisk

ekspansjon svarende til 2,5 prosent av BNP fra 2019 til 2020 i euroområdet og en ytterligere ekspansjon på 2 prosent fra 2020 til 2021. Anslagene fra Europakommisjonen viser en tilstramming på i alt 2,75 prosent av BNP fra 2021 til 2023. Anslagene på strukturelt budsjettunderskudd er særlig usikre i den nåværende situasjonen med store endringer i den økonomiske aktiviteten.

Gjenoppbyggingsfasiliteten utgjør til sammen 672,5 milliarder euro regnet i 2018-priser fordelt på 360 milliarder i lån og 312,5 milliarder i tilskudd. Tilskudd fra fasiliteten, som svarer til snau 2,5 prosent av BNP, påvirker ikke direkte offentlige finanser i mottakerlandene. Det skyldes at tilskudd fra fasiliteten bokføres på samme måte som tradisjonelle EU-midler, det vil si at de inngår på både inntekts og utgiftssiden på mottakerlandenes budsjetter. Lån fra fasiliteten bokføres som andre lån. Gjenoppbyggingsfasiliteten er den sentrale delen av Next Generation EU som er på til sammen 750 milliarder euro (2018 priser).

For å få tilgang til midler fra gjenoppbyggingsfasiliteten må medlemslandene utarbeide og få godkjent sine gjenoppbyggingsplaner. Planene skal godkjennes først av Europakommisjonen, så Rådet. Gjenoppbyggingsplanene viser hvordan medlemslandene planlegger å benytte både tilskudd og lån fra fasiliteten og skal også godtgjøre at bruken tilfredsstillende et omfattende sett av kriterier. Landene kan søke om forskuddsutbetaling som tilsvarer 13 prosent av landenes støttebeløp. I alt 17 land har foreløpig mottatt et slikt forskudd. Figur 5 under viser Europakommisjonens anslag på utbetaling av tilskudd fra gjenoppbyggingsfasiliteten for 2021 og 2022, regnet som andel av BNP.

Figur 5

Offentlig gjeld i euroområdet kom i 2020 opp i 99,3 prosent av BNP mot 85,5 prosent året før. Halvparten av EU-landene hadde en gjeld i 2020 som var over 60 prosent av BNP og sju land, herunder Frankrike, Italia og Spania, hadde en gjeld over 100 prosent av BNP. For euroområdet er gjelden anslått å komme opp i 100 prosent av BNP i 2021 for så å reduseres noe til 97 prosent i 2023.

Det europeiske semester - Europakommisjonens høstpakke

Europakommisjonen la 24. november frem den såkalte høstpakken under det europeiske semester. Det europeiske semesteret er en årlig syklus for å koordinere økonomisk politikk og sysselsettingspolitikk i EU. Koordineringen omfatter blant annet offentlige finanser gjennom stabilitets- og vekstpaktens regler for blant annet budsjettunderskudd og offentlig gjeld, makroøkonomisk utvikling gjennom prosedyren for makroøkonomiske ubalanser og strukturpolitikk gjennom anbefalinger til landene for å nå målene i EUs vekststrategi. I tillegg er arbeidet med FNs bærekraftsmål integrert i det europeiske semester.

Bilde 2: F.v. Valdis Dombrovskis, Paolo Gentiloni og Nicolas Schmit holdt en pressekonferanse om høstpakken.

Høstpakken, som er starten på det europeiske semester for 2022, inneholder den årlige undersøkelsen av bærekraftig vekst, en vurdering av landenes budsjettplaner for 2022, anbefalinger for euroområdet og en arbeidsmarkedsrapport. Rapportene finnes [her](#). Et sentralt underlag for høstpakken er Europakommisjonens seneste makroøkonomiske framskrivninger omtalt ovenfor.

Budsjettplanene for 2022

En sentral del av høstpakken handler vanligvis om hvordan kommisjonen vurderer landenes budsjettplaner opp mot stabilitets- og vekstpaktens regler for offentlig gjeld og budsjettunderskudd. Disse reglene ble suspendert da pandemien satte inn og er suspendert også for 2022. Det påvirker vurderingene av landenes planer. Europakommisjonens vurdering

av eurolandenes budsjettplaner for 2022 deler medlemslandene i to, land med høy gjeld og land med lav og middels gjeld. Se mer [her](#). Nedenfor gjengis kort vurderingene for landene med høy gjeld.

Land med høy gjeld (Belgia, Frankrike, Hellas, Italia og Spania) hadde utfordringer med bærekraften i offentlige finanser før pandemien. Når disse landene nå gjennomfører budsjetttiltak er det viktig med en forsvarlig innretning for å sikre at disse kan opprettholdes på mellomlang sikt. Disse landene bør også unngå å redusere nasjonalt finansierte investeringer. Midler fra gjenoppbyggingsfasiliteten bør brukes til å finansiere ekstra investeringer.

Rådet har tidligere anbefalt Italia å begrense utgiftsveksten. Budsjettplanen for 2022 ivaretar ikke dette hensynet godt nok ifølge Europakommisjonen. Italias budsjett for 2022 legger opp til en vekst i utgiftene som er nasjonalt finansiert svarende til 1,5 prosent av BNP. Til sammenlikning er gjennomsnittet for euroområdet om lag 0,5 prosent. Italia inviteres til å begrense veksten i nasjonalt finansierte utgifter i budsjettet.

Utkast til rådsanbefalinger om økonomisk politikk i euroområdet

Europakommisjonens forslag til rådsanbefalinger om den økonomiske politikken i euroområdet kan leses [her](#). Som en del av dette fremlegget foretar også Europakommisjonen en gjennomgang av medlemslandenes økonomi med sikte på å avdekke potensielle makroøkonomiske ubalanser. Denne rapporten (Alert Mechanism Report - AMR) starter den ellefte årlige runden av den såkalte makroøkonomiske ubalanseprosedyre (Macroeconomic Imbalance Procedure - MIP). Prosedyren tar sikte på å oppdage, forebygge og korrigere ubalanser som hindrer at medlemsstatens økonomier, den økonomiske og monetære union fungerer tilfredsstillende. MIP gjennomføres under det europeiske semesteret for å sikre samsvar med analyser og anbefalinger gjort der.

I årets AMR konkluderer europakommisjonen med at 12 medlemsland bør følges opp videre i en grundigere analyse (in depth review - IDR). Det gjelder Kroatia, Kypros, Frankrike, Tyskland, Hellas, Irland, Italia, Nederland, Portugal, Romania, Spania og Sverige. Det er også de samme landene som ble underlagt IDR i fjor. Før kommisjonen starter arbeidet med IDR gjennomføres det drøftinger med Europaparlamentet, Ecofin og Eurogruppen. IDR for disse landene vil bli lagt frem våren 2022.

Stabilitets- og vekstpakten - Romania

Romania har vært underlagt prosedyren ved store budsjettunderskudd (Excessive deficit procedure - EDP) siden april 2020. Grunnen er at myndighetene planla for et budsjettunderskudd på 3,8 prosent av BNP i 2019. Stabilitets- og vekstpaktens grense er 3,0 prosent. I juni 2021 vedtok Rådet en ny anbefaling om at Romania senest innen 2024 må bringe offentlig budsjettunderskudd i tråd med stabilitets- og vekstpaktens grense. Kommisjonen anbefaler ikke ytterligere tiltak i Romanias EDP nå med vil gjennomgå situasjonen på nytt når en ny regjering har lagt frem et budsjett for 2022.

Postprogram-gjennomgang

For programland utarbeider Kommisjonen jevnlig postprogram-gjennomganger. Dette gjelder nå Kypros, Irland, Portugal og Spania. Formålet med denne typen gjennomganger er å vurdere om det er risiko for at landene ikke vil kunne tilbakebetale lån mottatt under programmet. Ordningen med postprogram-gjennomganger pågår til 75 prosent av landets gjeld til EU-institusjonene er nedbetalt. Kommisjonen konkluderer med at alle fire landene opprettholder evnen til å betjene gjenværende gjeld.

Hellas ble underlagt forsterket overvåking etter at det økonomiske tilpasningsprogrammet ble avsluttet i 2018. Hensikten er å kontrollere at myndighetene holder seg til avtalen om å fullføre reformer iverksatt under programmet og at de ikke reverserer vedtatte reformer. Som del av høstpakken la kommisjonen frem den tolvte rapporten om forsterket overvåking (enhanced surveillance report). Rapporten finner at landet har gjort ytterligere fremskritt i å oppfylle avtalte forpliktelser. På enkelte områder har det vært forsinkelser delvis som følge av pandemien og omfattende skogbranner i august 2021. Rapporten vil ligge til grunn for eurogruppens behandling av saken.

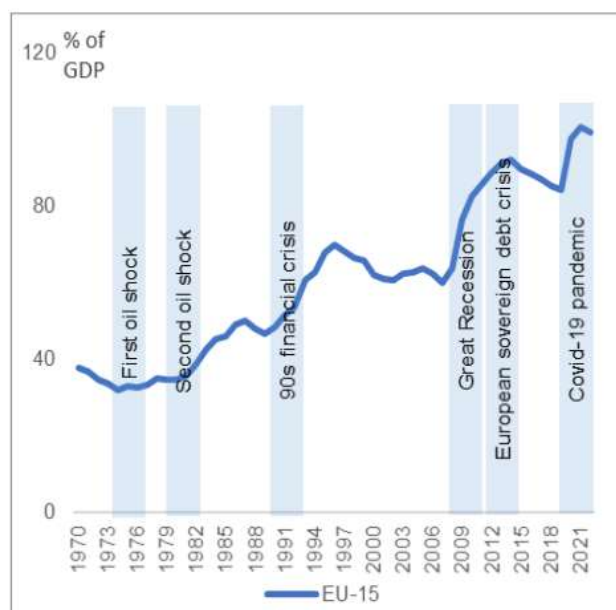
EUs økonomi etter covid-19 – implikasjoner for regelverket for økonomisk styring

Stabilitets- og vekstpakten har mål knyttet til budsjettunderskudd, offentlig gjeld og utgiftsvekst. Målene er ment å sikre at medlemslandene opprettholder eller beveger seg mot bærekraft i offentlige finanser, det vil si en situasjon som kan opprettholdes over tid. I forkant av pandemien startet Europakommisjonen en gjennomgang av det økonomiske styringssystemet. Det ble da pekt på flere langsiktige utfordringer for europeisk økonomi: utsiktene til redusert arbeidstilbud, svak produktivtetsvekst, økende ulikhet i inntekt, formue og tilgang til utdanning og trening, og store kostnader knyttet til klimaendringer. Klausulen i stabilitets- og vekstpakten som setter til side regelverket knyttet til offentlige finanser, ble aktivisert da pandemien traff og gjennomgangen av det økonomiske styringssystemet ble avbrutt. Denne unntaksklausulen blir videreført i 2022.

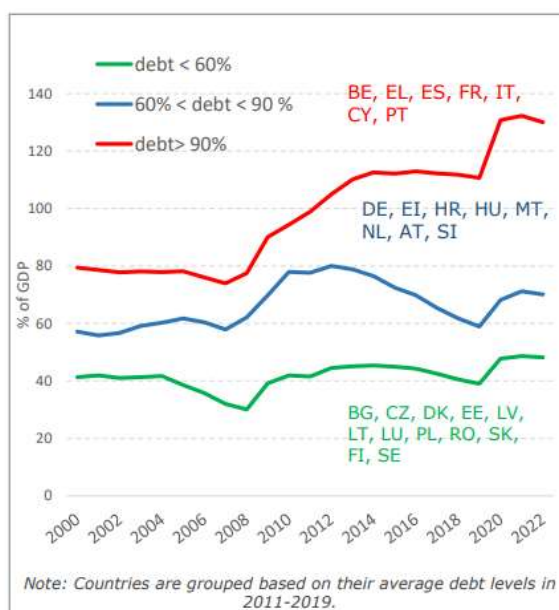
Offentlig sektors gjeld, målt som andel av BNP, har vist en stigende trend de siste 50 år, se figur 6 (venstre panel). En legger merke til at nedgangen i gjeld som andel av BNP i gode tider ikke har vært nok til å hindre økt offentlig gjeld som andel av BNP over tid. Det er i all hovedsak en gruppe land, de med høye gjeld, som har bidratt til gjeldsoppgangen i EU siden finanskrisen, se høyre panel av figur 6. Gjelden i denne gruppen land er nå i overkant av 130 prosent av BNP. I de seneste framskrivningene fra Europakommisjonen overstiger budsjettunderskuddet 3 prosent av BNP også for 2023 for flere land, se venstre panel av figur 7. Offentlig gjeld har økt sterkt gjennom pandemien, og reduseres bare marginalt, regnet som andel av BNP frem til 2023, se høyre panel av figur 7.

Figur 6

The aggregate view since 1970

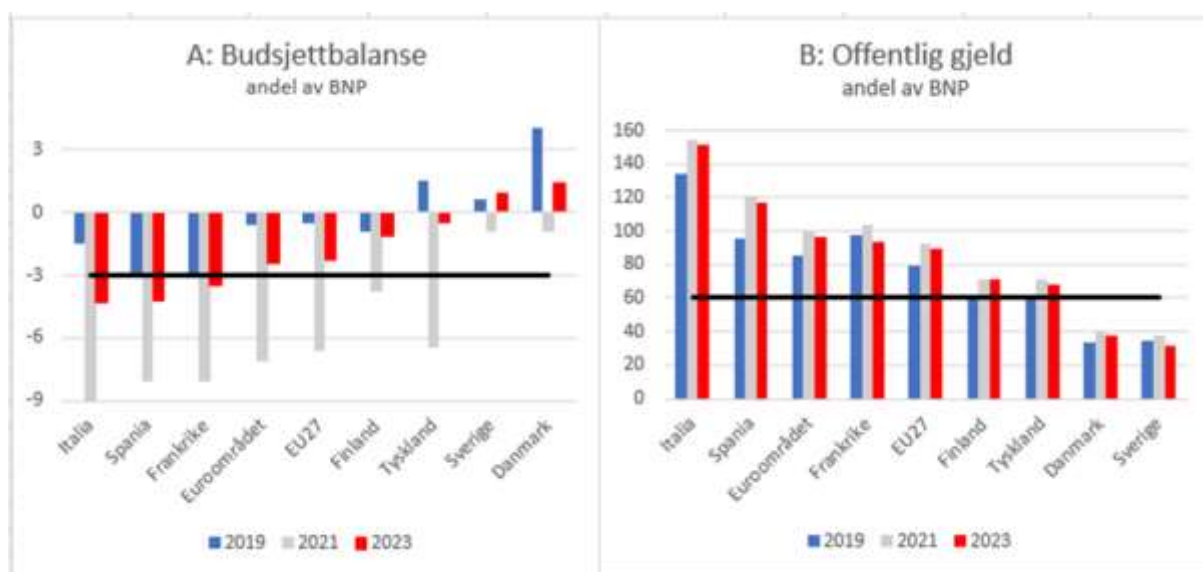

A bit more detail since 2000

Kilde: Presentasjon av Annual Report 2021, European Fiscal Board 10. november [her](#).

Figur 7

Europakommisjonen har nå tatt opp igjen gjennomgangen av det økonomiske styringssystemet. Kommisjonen fremmet en melding 19. oktober i år til blant annet Europaparlamentet, Rådet, Den europeiske sentralbank, se [her](#).

Utfordringene for europeisk økonomi før pandemien er også utfordringer i dag. I tillegg har pandemien, og tiltakene for å motvirke de økonomiske og helsemessige virkningene, ført til økte budsjettunderskudd og økt offentlig gjeld i alle medlemslandene. Samtidig har behovet for investeringer, for å gjennomføre det grønne skiftet og for å speede opp digitaliseringen, økt. Blant annet anslår det internasjonale energibyrået (IEA) at de årlige investeringene i energisystemene frem mot 2030 må øke svarende til 2 prosent av BNP. Det vil være både offentlige og private investeringer.

Det nåværende regelverket innebærer blant annet at land som har en offentlig gjeld høyere enn 60 prosent av BNP skal redusere 5 prosent av den overskytende gjelden årlig. For land med høy gjeld kan det gi en betydelig negativ vekstimpuls over tid. I et intervju med Der Spiegel, [her](#), uttalte Klaus Regling, leder for European Stability Mechanism, at grensen for offentlig gjeld på 60 prosent var blitt økonomisk useriøs og bør justeres for å reflektere endrede økonomiske omgivelser. Rentenivået i dag er vesentlig lavere enn da gjeldstaket ble fastsatt.

Det er det strukturelle budsjettunderskuddet som er utgangspunktet for fastsetting av landenes behov for finanspolitisk konsolidering. Dermed har den uobserverbare størrelsen produksjonsgap betydning for hvordan finanspolitikken innrettes. Produksjonsgapet sier noe om hvordan den faktiske aktiviteten (BNP) avviker fra et beregnet aktivitetsnivå ved full aktivitetsutnyttelse. Det er stor usikkerhet ved beregning av produksjonsgap, og flere argumenterer for at en slik uobserverbar størrelse ikke bør ha en sentral plass i utformingen av finanspolitikken.

Et poeng som nevnes ofte er at det samlede regelverket er alt for komplisert og detaljert. Det bidrar til å redusere det nasjonale eierskapet til regelverket.

Det europeiske finanspolitiske råd (European Fiscal Board) er oppnevnt av Europakommisjonen og skal blant annet vurdere gjennomføringen av finanspolitikken i forhold til det finanspolitiske rammeverket. Det skal også foreslå endringer i rammeverket. Deres forslag til revisjon har som utgangspunkt at det ikke gjennomføres traktatendringer. Forslagets hovedhensyn er å sikre at medlemslandene har gjeldsnivåer som er mulige å opprettholde. I og med at offentlig gjeld er svært ulik mellom medlemslandene innebærer forslaget deres ulik takt i gjeldsreduksjonen mellom landene. Deres hovedvirkemiddel for å få gjelden inn på en ønsket bane, er en regel for begrenning i offentlige utgifter (utgiftsregel). Overvåking bør fokusere på betydelige avvik og ikke detalj-overvåking og -styring av den årlige utøvelsen.

Allerede i vår fremsatte finansministre fra åtte land¹, herunder de nordiske og Nederland (men ingen av de fire store medlemslandene), sitt felles syn på en eventuell revisjon. Utgangspunktet deres er at bærekraftige statsfinanser skaper tillit og handlingsrom for både politiske prioriteringer og håndtering av fremtidige kriser og utfordringer. Derfor må det fortsatt være et felles mål å redusere for høy gjeld. Disse landene mener videre at de gjeldende reglene ikke er til hinder for en effektiv finanspolitikk. Landene er likevel åpne for en debatt om å forbedre det økonomiske styringssystemet, inkludert stabilitets- og vekstpakten. Premisset for disse landene er at den finansielle bærekraften verken i medlemslandene, euroområdet eller i EU som helhet settes i fare. Til sist peker disse landene på at det er viktigere med en grundig gjennomgang enn å låse seg til å være ferdig i god tid før 2023 slik målet til kommisjonen er.

Målet til Europakommisjonen er å få til en enighet om et revidert styringssystem i god tid før 2023 da unntaksklausulen avvikles. Før den tid legges det opp til en bred offentlig diskusjon. I første kvartal 2022 vil kommisjonen gi veiledning for finanspolitikken fremover. Det kan imidlertid bli utfordrende å oppnå enighet om revisjon av stabilitets- og vekstpaktens retningslinjer for økonomisk styring. Det er svært ulike syn både på behovet for en revisjon og på utformingen av et revidert styringssystem.

¹ Østerrike, Danmark, Latvia, Slovakia, Tsjekkia, Finland, Nederland og Sverige.

Den europeiske sentralbank - ny pengepolitisk strategi

Å opprettholde prisstabilitet er hovedmålet for eurosystemet (Den europeiske sentralbanken (ESB) og de nasjonale sentralbankene). Dette er nedfelt i Traktaten om den europeiske unions virkeområde, artikkel 127 nr. 1. Uten at det berører målsettingen om prisstabilitet skal Eurosysteemet ifølge traktaten også bidra til full sysselsetting og balansert økonomisk vekst.

Hovedmålet om prisstabilitet operasjonaliseres gjennom ESBs pengepolitiske strategi. Styrelsesrådet i ESB, som består av seks styremedlemmer og sentralbanksjefene i eurolandene, vedtok 8. juli en ny pengepolitisk strategi [her](#). Hovedelementene i strategien er:

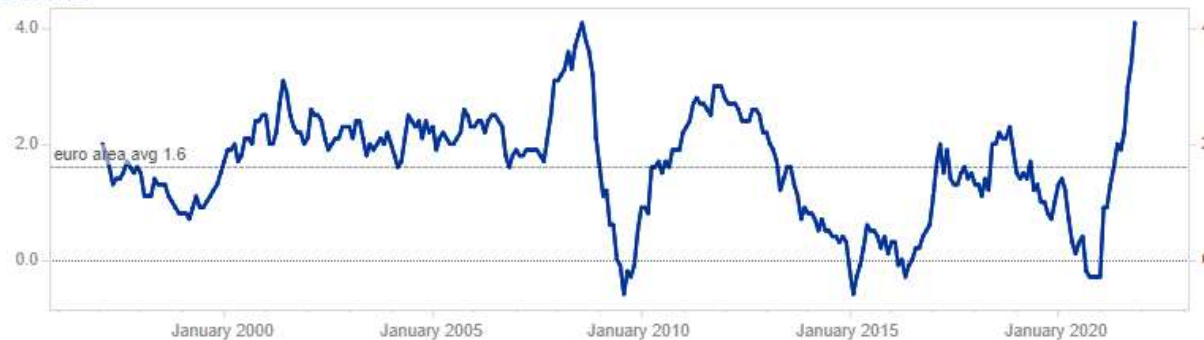
- Prisstabilitet ivaretas best ved å sikte mot et mål for prisveksten på 2 prosent på mellomlang sikt. Målet er symmetrisk på den måten at avvik på over- og undersiden er like uønsket. Det nye operasjonaliseringen av prisstabilitet avløser målet om en prisvekst under 2 prosent med en målsetting om å holde prisstigningen i euroområdet under men tett på 2 prosent.
- Den harmoniserte konsumprisindeksen (HICP) er fortsatt det beste målet for å vurdere prisstabilitet, se figur 8. Å inkludere kostnadene knyttet til selveierboliger i HICP vil imidlertid bedre speile inflasjonen som er relevant for husholdningene. Det er et flerårig arbeid å inkludere kostnaden ved selveierbolig i den harmoniserte konsumprisindeksen. I mellomtiden vil styrelsesrådet inkludere foreløpige estimater av kostnadene ved eierboliger i sine pengepolitiske vurderinger.

Styrelsesrådet vedtok også en arbeidsplan for å bedre ta hensyn til virkninger av klimaendringer. Bakgrunnen er at det grønne skiftet påvirker utsiktene for prisstabilitet gjennom påvirkningen på makroøkonomiske indikatorer som inflasjon, produksjon, sysselsetting, renter, investeringer og produktivitet, finansiell stabilitet og kanalene for hvordan pengepolitikken påvirker produksjon, sysselsetting og inflasjon. Dessuten påvirker det grønne skiftet verdien og risikoprofilen til eiendelene på Eurosysteemets balanse. Det kan potensielt føre til en uønsket akkumulering av klimarelaterte finansielle risikoer.

Arbeidsplanen til ESB ([her](#)) innebærer blant annet å fremskynde utviklingen av nye modeller for å overvåke hvordan virkninger av klimaendringer og politikk for å bremse klimaendringer påvirker økonomien, det finansielle systemet og transmisjonsmekanismene for pengepolitikken. Det skal også utvikles nye eksperimentelle indikatorer som blant annet dekker finansinstitusjonenes eksponering for klimarelaterte fysiske risikoer. I 2022 vil ESB gjennomføre klimastresstester for å vurdere Eurosysteemets risikoeksponering for klimaendringer.

Figur 8

HICP inflation rate - Overall index
Euro area

Finansmarkedsområdet

Det er stor lovgivningsaktivitet på finansmarkedsområdet i EU. En rekke pakker med forslag til nytt regelverk og endring av eksisterende regler, er under arbeid. Noen forslag er initiert av bærekraftmålene, mens andre inneholder mer tradisjonell finansmarkedsregulering. Gjenoppbyggingen etter pandemien skal finansieres, kapitalmarkedsunionen skal fullføres, og midler skal kanaliseres til det grønne skiftet i Europa ([European green deal](#)).

Tre av forslagspakkene som Kommisjonen har lagt frem i høst, er:

- Revisjon av reguleringen av forsikringsselskaper og gjenforsikringsselskaper - Solvens II mm.
- Bankpakken 2021 - Basel III
- Regler for et indre kapitalmarked - CMU-pakken

I tillegg ble følgende pakke fremlagt i juli:

- Anti-hvitvasking og bekjempelse av terrorfinansiering – AML/CFT-pakken

Nedenfor gjennomgås noen hovedtrekk ved disse pakkene.

Revisjon av reguleringen av forsikringsselskaper og gjenforsikringsselskaper - Solvens II mm.

Europakommisjonen la 22. september 2021 frem en pakke med forslag til revisjon av reglene for forsikringsselskaper. Hensikten med pakken er å fremme finansiell stabilitet og å sikre at forsikringsselskapene fortsetter å investere, noe som igjen bidrar til at EUs øvrige politiske mål nås.

Forsikringstakerne skal på sin side sikres tilgang til mer informasjon om selskapenes soliditet. Samarbeidet mellom ulike tilsynsmyndigheter skal forbedres. Dette skal blant annet bidra til større grad av beskyttelse når forsikringstakere kjøper produkter i andre medlemsstater.

Pakken inneholder:

- [Forslag til endringer i Solvens II-direktivet](#) om utøvelse av forsikringsvirksomhet, med en tilhørende forordning i form av en delegert rettsakt.
- [Forslag til nytt direktiv](#) om krisehåndtering av forsikringsselskaper.

- [En meddelelse](#) med blant annet kommisjonens vurderinger av en eventuell harmonisering av nasjonale forsikringsgarantiordninger. Det betyr at det ikke fremlegges forslag til regler om dette nå.

Endringene Solvens II-reglene er ment å sikre **likt beskyttelsesnivå for forsikringskunder** i hele EU og å bidra til at **forsikringsselskapene foretar flere langsiktige investeringer**, blant annet aksjeinvesteringer. Videre skal reglene om krav til kapital **sikre at selskapene er robuste** nok til å takle ulike former for risiko, for eksempel renterisiko i perioder hvor rentene er svært lave. Reglene skal bidra til at selskapene holder seg solvente og at de kan **dekke de fremtidige forpliktelsene til å utbetale forsikring og pensjon til kundene sine**. Visse risikofaktorer skal nå vektlegges i større grad enn tidligere, herunder **klimarisiko**. Kortsiktige svingninger i markedet skal vektlegges mindre.

Forslaget til det nye direktivet for krisehåndtering skal sikre **felles rammer for å håndtere forsikringsselskaper som har kommet i økonomiske vanskeligheter**. Det legger blant annet opp til at alle medlemsstater skal ha en myndighet som sørger for kontrollerte avviklinger, for eksempel gjennom nedskrivning av kapitalen eller videresalg av deler av virksomheten.

Det europeiske tilsynsbyrået for forsikrings og pensjonsordninger, EIOPA, har tidligere evaluert de eksisterende reglene og gitt anbefalinger om hvordan de planlagte endringene bør gjennomføres. Gjennomgangstonen i EIOPAs evaluering var at eksisterende regler i hovedsak fungerer bra og at det «heller bør foretas en evolusjon enn en revolusjon». Europakommisjonen har fulgt opp mange av EIOPAs anbefalinger i sitt forslag, men foreløpig har kommisjonen ikke gått videre med forslaget om harmoniserte regler for garantifond. Kommisjonen foreslår imidlertid større grad av informasjonsdeling og samarbeid mellom nasjonale tilsynsmyndigheter, blant annet i forbindelse med til konsesjonstildeling.

Fristen for å gi innspill til den [offentlige høringen](#) er nå satt til 13. januar 2022. Parallelt vil Rådet og Europaparlamentet gå igjennom forslaget, og forberede arbeidet med å utarbeide sine respektive posisjoner. Rådets arbeidsgruppe under ECON-komiteen diskuterte forslaget på en uformelt videomøte 30. november.

Les mer om Kommisjonens forslag og bakgrunnen [her](#).

Bankpakken 2021 – «Basel III»

Pakken med regelforslag som Europakommisjonen la frem 27. oktober skal **styrke soliditeten i EUs banker** og bankenes evne til å takle økonomiske kriser. En del av regelforslagene er en gjennomføring av de **resterende anbefalingene i «Basel III»**, en pakke med anbefalinger som har sin bakgrunn i finanskrisen i 2008-2010. Komiteén som gir disse anbefalingene - Basel-komiteén - er ikke en EU-institusjon, men en global medlemsorganisasjon hvis medlemmer omfatter sentralbanker og tilsyn fra 28 jurisdiksjoner spredt på samtlige kontinenter. Blant de representerte landene er Kina, USA, India, Australia, Sør-Afrika, Brasil, UK, Tyskland og Frankrike. Sverige er med som eneste skandinaviske land.

Basel-komiteén gir anbefalinger om kapital- og likviditetskrav til kredittinstitusjoner. Basel III-anbefalingene følges nå opp i EU gjennom bindende lovgivning. Mange av tiltakene er allerede gjennomført og trådt i kraft i EU/EØS, herunder i Norge, mens andre gjenstår å implementere.

Blant forslagene i pakken er å innføre **ny standardmetode for å beregne kapitalkrav for kredittrisiko** og et **gulv for hvor lavt kapitalkravet i bankene kan være**. Bankene har ulike

porteføljer, og hvilken risiko som ligger i de ulike porteføljene, danner grunnlag for hvor stor kapitaldekning bankene må ha. Slik reglene er i dag, kan banker basere seg på sine interne modeller for å bestemme risikoen som ligger i deres aktiva. Slike modeller er basert på historiske tall for mislighold og tap, og må godkjennes av tilsynsmyndigheten. I en viss grad kan derfor bankene selv kontrollere hvor mye kapital de behøver å sette av. Dette kan gi insentiver til systematisk undervurdering av risikofaktorer, for å redusere betydningen av kapitalkravet.

Kommisjonen foreslår nå å gjeninnføre et gulv for kapitalkravet, som skal redusere risikoen for at bankers interne modeller undervurderer bankenes behov for kapital. Det gjaldt tidligere et kapitalkravgulv («Basel I-gulvet»), men dette ble fjernet i 2018 i EU (2019 i Norge). For multinasjonale banker er det lagt opp til at det nye **gulvet kun skal brukes på det øverste nivået i et bankkonsern (konsernspissen) og ikke for hvert av datterselskapene**. Hittil har man i EU hatt et generelt prinsipp om at et kapitalkrav skal oppfylles både på konsernnivå og i hvert enkelt selskap.

Hvis forslaget blir vedtatt, vil dette trolig øke det gjennomsnittlige kravet til minimumskapital i bankene i EUs medlemsland, selv om forslagene også inneholder tiltak som skal holde kapitalkravene nede. Blant annet er det tatt hensyn til visse særtrekk ved EUs banksektor, for eksempel ved yting av boliglån med lav risiko. Kravene til beregning av kredittrisiko i norske banker er allerede relativt høye, så endringene vil trolig ikke innebære at kapitalkravene for norske banker skjerpes. Kommisjonen har foreslått at Basel III-delen av reglene skal få **gradvis anvendelse fra 2025**.

Kommisjonens pakke inneholder også forslag som ikke har bakgrunn i Basel-komiteéns anbefalinger. Blant annet ligger det inne nye regler om at banker som del av sin risikohåndtering skal ha **systemer for identifisering, rapportering og håndtering av bærekraftsrisiko**. Dette gjelder risiko knyttet til miljø, sosiale aspekter og styringsforhold, såkalt ESG-risiko. Pakken inneholder også andre forslag til tiltak som bygger opp under finansiell stabilitet, blant annet **bedre håndhevelsesverktøy og samarbeid mellom tilsynsmyndighetene**, samt **minimumsregler for filialer av banker med hovedsete utenfor EØS**.

Les mer om forslagene [her](#).

Forslagene er blitt tatt godt imot av flere medlemsland, særlig delene som er i samsvar med Basel III, mens andre medlemsland har rettet kritikk blant annet mot det nye kapitalkravgulvet.

Finansministrene fra Belgia, Litauen, Polen, Slovakia, Portugal og enkelte andre medlemsland var særlig bekymret for den finansielle stabiliteten når multinasjonale banker som driver bankvirksomhet i andre land gjennom datterselskaper, har lavere kapitalkrav i disse bankene enn lokale banker i de samme nasjonale markedene på grunn av vurderingen av gulvkravet på konsolidert nivå, se ovenfor. Den belgiske finansministeren, Vincent Van Peteghem, uttalte: *«I regret that this package only applies the output floor at a consolidated level. This creates a dangerous precedent for member states that host banks from other European member states, especially because the banking union is unfinished»*.

Visepresident i Kommisjonen, Valdis Dombrovskis forsvarte forslaget slik: *«It is a model we have chosen because we want to promote the integration of the banking sector in the EU [...] At the same time, it is clear that we also need to reassure host countries that the capital is actually available in the subsidiaries in case there are any problems.»* Dombrovskis forklarte at selv om det generelle kapitalkravet ble bestemt på konsolidert nivå, ville kapitalen bli distribuert proporsjonalt mellom morselskap og datterselskap.

Willem Pieter de Groen, som er leder for avdelingen for finansmarkeder i Centre for European Policy Studies (CEPS) uttalte at et alternativt gulv på datterselskapsnivå ville kunne gjøre grenseoverskridende aktivitet vanskeligere. Han forklarte Kommisjonens tilnærming slik: « *If you have one single market, it is difficult to understand why the output floor should be calculated at any other level than the consolidated level within the EU*».

Regler for et indre kapitalmarked- CMU-pakken

Målet med kapitalmarkedsunionen ([Capital Markets Union - CMU](#)) som ble lansert i 2020, er å skape et fullverdig indre marked hvor **kapitalen og investeringene kan flyte fritt uten hindringer mellom alle medlemsstater**. Dette skal komme borgerne, investorene og selskapene til gode, uansett hvor i EU de befinner seg. Behovet for å styrke kapitalmarkedsunionen har blitt ytterligere aktualisert de siste årene, siden EU-landene nå må finansiere gjenoppbyggingen etter pandemien samt sørge for finansieringen av de grønne og de digitale omstillingene.

Som en del av handlingsplanen for kapitalmarkedsunionen la Europakommisjonen frem en forslagspakke 25. november 2021. Pakken inneholder en rekke tiltak for å **forbedre mulighetene til å skaffe kapital på tvers av EUs grenser og sørge for at europeiske investorer får best mulig vilkår for sparing og investering**. Dette skal gi et oppsving for EUs kapitalmarkeder og gjøre finanssystemene mer robuste, samtidig som det legger til rette for den europeiske gjenoppbyggingen etter COVID-19 og fremmer det grønne og det digitale skiftet. Videre - Når Londons finanssenter ikke lenger ligger innenfor EU, anses det viktig å lansere nye initiativer for å utvikle kapitalmarkedene og styrke bankunionen.

Pakken inneholder følgende [hovedforslag](#):

- Forslag til et «European Single Access point (ESAP)», med tilhørende endringsdirektiv og endringsforordning
- Revisjon av forordningen om “European Long-Term Investment Funds” (ELTIFs)
- Revisjon av “Alternative Investment Fund Managers Directive” (AIFMD) og direktivet om “Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities” (UCITS)
- Revisjon av “Markets in Financial Instruments Regulation» (MiFIR) og «Markets in Financial Instruments Directive» (MiFID II)

Kommisjonen har også publisert en meddelelse som redegjør for tiltakene som allerede er fremlagt, og for tiltakene som vil treffes neste år som ledd i handlingsplanen. Frist for å gi innspill i EU-kommisjonens høringsportal er 23. januar 2022.

Utdrag av innholdet:

ESAP - The European Single Access Point

ESAP skal være en enhetlig database hvor man samler finansiell og bærekraftrelatert informasjon om EU-selskaper og EUs investeringsprodukter. Dette skal gjøre selskapene mer transparente mot investorer og legge til rette for flere finansieringskilder. Slik transparens antas å være spesielt viktig for små selskaper i små markeder, siden informasjonstilgangen vil gjøre dem mer synlige for investorer innen EU, men også

overfor internasjonale investorer.

At ESAP også skal omfatte informasjon om bærekraftstiltak i selskapene, vil være med på å oppfylle målene i EUs *Green Deal*. Siden ESAP vil utgjøre en felles, bred database for informasjon på tvers i EU, vil basen også være en viktig del av EUs digitale strategi, herunder [digital finans-strategien](#).

Revisjon av ELTIFs-forordningen - European Long-Term Investment Funds

Formålet med revisjonen er å øke interessen for langsiktige investeringer i ELTIFs, slik at de kan spille en viktigere rolle som tilleggsfinansieringskilde for europeiske selskaper. Kommisjonen ønsker også å gjøre det enklere for ikke-profesjonelle aktører å investere i slike fond, blant annet ved å fjerne minimumsterskelen på 10 000 euro for å foreta en investering. Samtidig ønsker Kommisjonen å sikre en sterk investorbeskyttelse. Videre gjør langsiktigheten i slike investeringer dem velegnet til å finansiere det grønne og det digitale skiftet.

Revisjon av direktivet om Alternative Investment Fund Managers (AIFMD)

Endringsforslagene skal gjøre markedet mer effektivt og integrert, ved at reglene for lån til selskaper harmoniseres. Målet er å lette muligheten for utlån til virksomheter, samtidig som investorer skal beskyttes bedre og den finansielle stabiliteten skal sikres. Endringene skal også sikre tilstrekkelig informasjonsflyt og koordinering mellom tilsynsorganene i EU.

Revisjon av Markets in Financial Instruments Regulation (MiFIR)

Forslaget skal forbedre transparensen ved introduksjon av et "European consolidated tape" (i media ofte benevnt som «ticker tape») for å sørge for enklere tilgang til informasjon om handler for alle investorer. Kommisjonen anser at slik informasjon i for stor grad har vært forbeholdt noen få profesjonelle investorer. I tillegg har endringene som mål å sikre likere konkurransevilkår mellom børser og investeringsbanker og å øke konkurranseevnen til handelsplassene i EU.

Kommisjonen vil i 2022 følge opp med nye regeltiltak i samsvar med handlingsplanen for kapitalmarkedsunionen. Blant annet vil Kommisjonen legge frem forslag om reviderte regler for notering på handelsplasser, et rammeverk for åpen finans og regler om selskapsinsolvens.

Visepresident i Kommisjonen, Valdis **Dombrovskis**, uttalte i forbindelse med fremleggelsen:

"Europe needs vibrant and integrated capital markets to boost the real economy and bounce back after the COVID-19 crisis. Today's proposals take us a significant step closer towards creating the Capital Markets Union. This is important for the growth of the EU economy. We achieve this by improving access to company and trading data, and gearing investments towards our sustainability and digital priorities. Today's package has a strong focus on helping small companies in small capital markets, making it easier for SMEs to find and access different sources of funding. It will also enhance the international competitiveness of the EU as a place to trade."

Kommissær for FISMA, Mairead **McGuinness**, uttalte: “*Capital markets play an essential role, alongside banks, in financing our economy but more progress is needed to move towards the completion of the Capital Markets Union. We are today taking action at various levels: making our capital markets more transparent, facilitating access to financial and sustainability-related data, and making investment products such as ELTIFs and other alternative investment funds more attractive to investors and fund managers. This will better serve the needs of companies seeking finance to grow their business, which is crucial for the recovery and in meeting our green and digital objectives. But we are not stopping here; we are also announcing today more ambitious CMU initiatives to come in 2022 on access for companies to public markets, open finance, financial education and insolvency.*”

Elementene i pakken vil nå bli gjennomgått og diskutert i Europaparlamentet og i Rådet.

Anti-hvitvasking og bekjempelse terrorfinansiering – AML/CFT-pakken

Europakommisjonen la 20. juli 2021 frem en pakke med lovforslag for å [styrke EUs regler om anti-hvitvasking og bekjempelse av terrorfinansiering](#). Forslagene innebærer en **klargjøring av reglene og mer harmoniserte standarder** (“EU single rulebook”). Målet er å sikre overensstemmelse både med EUs øvrig lovgivning og med internasjonale standarder. Forslag til et nytt direktiv til erstatning for det gjeldende AML-direktivet ((EU) 2015/849) ligger [her](#).

Endringene skal gjøre det **enklere å oppdage mistenkelige transaksjoner og aktiviteter**. Samtidig ønsker EU å **stenge smutthullene** som gjør det mulig å hvitvaske utbytte fra kriminelle handlinger eller finansiere terroraktiviteter gjennom EUs finanssystemer. Kommisjonen uttaler at en slik styrking av EUs rammeverk ikke bare vil hindre hvitvasking i seg selv, men også bidra til å beskytte europeiske borgere fra terrorisme og organisert kriminalitet.

Kommisjonen understreket i forbindelse med fremleggelsen at behovet for nye løsninger på området er stort. Med den teknologiske utviklingen dukker det opp **stadig nye problemstillinger**, blant annet som følge av bruk av virtuell valuta, mer integrerte pengestrømmer i det indre markedet og terrororganisasjoner som nå opptrer globalt. Reglene skal **gjelde for kryptovaluta**.

Deler av reglene i det eksisterende direktivet er foreslått flyttet til en ny [forordning](#) som skal gjelde direkte i medlemsstatene. Dette gjelder blant annet **reglene for kundevurdering** (“due diligence”) og **reglene om reelle rettighetshavere** (“beneficial owners”). Forordningen vil også inkludere en regel som forbyr kontantbetalinger for både varer og tjenester på mer enn €10 000 i hele EU.

Pakken inneholder også et forslag om å opprette et [nytt EU-byrå for å motvirke hvitvasking](#). Et slikt byrå skal ifølge kommisjonen ikke erstatte nasjonale overvåkingsorganer, men skal støtte og bidra til koordinering av de nasjonale organene, og sikre at **EU-reglene i blir praktisert og håndhevet likt i alle medlemsland**. Ved å sørge for konsistens i regelverkene, skal også etterlevelseshurdene og -kostnadene bli mindre for de som må følge reglene mot anti-hvitvasking/terror, særlig for de virksomhetene som har grenseoverskridende aktivitet.

Tilsynsbyrået skal også få ansvar for å føre **direkte tilsyn med utvalgte enheter i privat sektor**, og dessuten overta tilsynsansvaret fra nasjonale myndigheter der disse ikke fører tilstrekkelig tilsyn. Tilsynskompetansen innebærer bl.a. å kunne dra på stedlig tilsyn og kreve opplysninger og dokumenter fremlagt, samt å ilegge sanksjoner for brudd på relevante regler. I dag er det

det europeiske banktilsynet (EBA) som har tilsyn med anti-hvitvaskingsarbeidet i EU, men dette omfatter blant annet ikke direkte tilsynskompetanse.

Rådet og Europaparlamentet gjennomgår nå forslagene hver for seg. Når de har vedtatt sine respektive posisjoner, vil det innledes trilogforhandlinger. Kommisjonen håper på en rask lovgivningsprosess.

Etter kommisjonens plan skal det nye tilsynsorganet AMLA være oppe og gå i 2024 og begynne sine tilsynsaktiviteter i 2026. Tyskland (Frankfurt), Italia, Frankrike, Latvia, Litauen, Østerrike og Nederland har alle meldt seg på i konkurransen om hvor organet skal ligge.

Du kan lese mer om pakken [her](#).

Finansdepartementet sendte 18. november følgende høringsinnspill til AMLD VI, AMLR og AMLAR: [Feedback from: Ministry of Finance \(europa.eu\)](#)

Det slovenske formannskapets muntlige redegjørelse for pågående lovsaker på finansmarkedsområdet på ECOFIN-møtet 9. november

- Proposal for a Regulation on a pilot regime for market infrastructures based on distributed ledger technology (DLT) - Pågående trilogforhandlinger på teknisk nivå. God fremgang. Målet er at man skal oppnå politisk enighet innen utløpet av året.
- **Fintech** package, Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on digital operational resilience for the financial sector, Market in crypto-assets Regulation (MiCA) – Formannskapet har intense diskusjoner med medlemsstatene og Kommisjonen. Har nylig hatt god fremgang i å bryte ned posisjonene og formannskapet håper på fortsatt konstruktivt samarbeid med medlemsstatene for å oppnå en avtale «veldig snart».
- **AML** package. Det er intensive diskusjoner i Rådet, hvor målet er å komme frem til et forhandlingsmandat på transfers of funds og å avgi en fremdriftsrapport på resten av AML-pakken, forhåpentligvis innen desember-ECOFIN.
- Proposal for a Regulation amending Regulation (EU) 806/2014 in order to establish a **European Deposit Insurance Scheme** – Gjennomgangen i Rådet fortsetter, i samarbeid med arbeidsgruppen på bankunionen, seneste møte 25 oktober.
- Rådet har også startet diskusjoner om endring av **Solvens II-pakken** og ønsker å oppnå så stor fremgang som mulig i løpet av den resterende perioden av formannskapet
- Directive 2009/65/EC of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 on the coordination of laws, regulations and administrative provisions relating to undertakings for **collective investment in transferable securities** (UCITS) – Enighet om endringer mellom Rådet og Europaparlamentet. Forventer Parlamentets vedtak på plenumsesjonen i slutten av november, og at Rådet kan vedta testen i første halvdel av desember.
- Non-performing loans, Accelerated Extrajudicial Collateral Enforcement (**AECE**). Rådet ønsker å gå i trilogforhandlinger med Europaparlamentet så snart parlamentet er klare for å forhandle.

Bærekraftig finans

EUs arbeid med bærekraftig finans har som mål å dreie kapitalen over mot mer bærekraftige investeringer for å oppnå bærekraftig og inkluderende vekst. Det er også mål om å håndtere finansielle risikoer som følger av klimaendringer, ressursutarming, miljøforringelse og sosiale problemer, og fremme åpenhet og langsiktighet i finansiell og økonomisk aktivitet.

I EU har det blitt vedtatt flere regelverksendringer, herunder forordninger om henholdsvis et klassifiseringssystem (taksonomi) for bærekraftig økonomisk aktivitet og åpenhet og rapportering om bærekraft i finanssektoren. Forordningene er EØS-relevante. Kommisjonen la i juli 2021 frem en ny strategi for finansiering av omstillingen til en bærekraftig økonomi. Nedenfor omtales kort arbeidet med taksonomi og grønne obligasjoner.

Taksonomi

Formålet med taksonomien er å etablere en felles forståelse av hvilke økonomiske aktiviteter og investeringer som kan regnes som bærekraftige i tråd med EUs langsiktige klima- og miljømål. Felleseuropeiske kriterier er ment å gjøre det lettere å sammenligne investeringer på tvers av land og sektorer, og skal bidra til å redusere risikoen for såkalt grønnvasking hvor investeringer fremstilles som grønne uten å ha beviselige klima- eller miljøgevinster. For å kunne defineres som bærekraftig etter systemet, må en økonomisk aktivitet bidra vesentlig til å oppnå minst ett av seks definerte miljømål samtidig som den ikke har betydelig negativ innvirkning på de andre målene.

De seks miljømålene er:

- reduksjon av klimagassutslipp,
- klimatilpasning,
- bærekraftig bruk og vern av vann- og havressurser,
- omstilling til en sirkulærøkonomi,
- forebygging og begrensning av forurensning og vern, og
- gjenoppretting av biologisk mangfold og økosystemer.

Taksonomiforordningen, som ble vedtatt i 2020, er rammeverket for klassifiseringssystemet. For at taksonomien skal få anvendelse, må forordningen suppleres med såkalte delegerte rettsakter. Det første settet med kriterier ble vedtatt av kommisjonen og sendt på gjennomgang til både Europaparlamentet og Rådet i juni 2021. Kriteriesettet dekker målene om reduksjon av klimagassutslipp og klimatilpasning. Rådet har bestemt at fristen for gjennomgang forlenges til 7. desember.

Da den første delegerte rettsakten med taksonomikriterier ble lagt frem, varslet Europakommisjonen at den vil fastsette en supplerende delegert rettsakt som vil dekke naturgass og relaterte teknologier i den grad de faller innenfor rammene som taksonomiforordningen setter. Kommisjonen varslet også at de vil vurdere særskilt regelverk for naturgassaktiviteter som bidrar til å redusere klimagassutslipp, men som ikke oppfyller taksonomikriteriene. Europakommisjonen forventes å ta en avgjørelse innen utgangen av 2021 om hvorvidt og hvordan naturgass og kjernekraft skal inkluderes i taksonomien som aktiviteter som bidrar til målet om å redusere klimagassutslipp.

Kommisjonen etablerte høsten 2020 en permanent ekspertgruppe («Platform on Sustainable Finance», PSF) som skal gi råd om videreutvikling av taksonomien. Ekspertgruppen består av medlemmer fra sivilsamfunnet, finansnæringen, øvrig næringsliv, akademia og europeiske sektormyndigheter. Plattformen la 3. august frem utkast til kriterier for de fire gjenværende målene ([her](#)) og ba om innspill innen utgangen av september. Med utgangspunkt i innspillene tar plattformen sikte på å legge frem et endelig råd til Europakommisjonen.

Grønne obligasjoner

Grønne obligasjoner er obligasjoner som utstedes for å finansiere prosjekter som har positiv klima- og miljøeffekt eller bidrar til klimatilpasning. Europakommisjonen la 6. juli frem lovforslag for Rådet og Europaparlamentet til standard for grønne obligasjoner [her](#). Standarden, som bygger på taksonomien, skal være frivillig å bruke. Aktører står fritt til å utstede grønne obligasjoner etter eksisterende markedsstandarder. Hvis de imidlertid velger betegnelsen «European green bonds» må de oppfylle kravene i forordningen. Kravene er basert på følgende overordnede elementer:

- Beløpet som reises gjennom å utstede «European green bonds» må i sin helhet gå til å finansiere aktiviteter som ifølge taksonomien kan regnes som bærekraftige.
- Den som utsteder obligasjonene må oppfylle krav om å rapportere om bruken av beløpet som reises og virkningen på klima og miljø. Det kan være både det offentlige og private virksomheter som utsteder slike obligasjoner.
- Det stilles krav om ekstern verifisering av at obligasjonene oppfyller kravene i forordningen, og at taksonomikriteriene for aktiviteten obligasjonen skal finansiere er oppfylt.
- De som verifiserer obligasjonene, skal registreres og underlegges tilsyn av den europeiske tilsynsmyndigheten for verdipapirer (ESMA). Nasjonale tilsynsmyndigheter skal føre tilsyn med utsteders etterlevelse av opplysningskravene i forordningen.

I tillegg til fysiske investeringer legger forordningen opp til at offentlige utstedere også kan finansiere subsidier eller skatteutgifter hvis de støtter opp under en bærekraftig utvikling i tråd med taksonomien. Lovforslaget ligger til behandling i både Rådet og Europaparlamentet. Den store gjenoppbyggingspakken Next Generation EU har et omfang på om lag 800 milliarder euro. Det er et mål at om lag 30 prosent skal finansieres med å utstede grønne obligasjoner (Next Generation EU green bonds).

Forslag til karbongrensejusteringsmekanisme

EU har ambisiøse klimamål. Så lenge EUs handelspartnere ikke har samme høye klimaambisjoner er det risiko for karbonlekkasje, det vil si at produksjon flyttes fra EU til land med lavere klimaambisjoner. Europakommisjonen fremmet 14. juli forslag til forordning om etablering av en karbongrensejusteringsmekanisme (Carbon Border Adjustment Mechanism, forkortet CBAM). Forslaget til CBAM ([her](#)) er en del av den såkalte Klar for 55-pakken som skal bidra til at EU oppfyller sitt klimamål om 55 prosent utslippskutt innen 2030.

Hensikten med CBAM er å hindre karbonlekkasje. I dag brukes gratiskvoter og kompensasjon for CO₂ i elprisen for å motvirke karbonlekkasje.

Forslaget har følgende hovedelementer:

CBAM vil omfatte import til EU av et definert antall varer under varegruppene sement, elektrisitet, gjødsel, jern og stål og aluminium. Forslaget omfatter ikke eksport av de samme varene fra EU til tredjeland.

Varer eksportert fra Norge, Island, Liechtenstein og Sveits vil ikke bli utsatt for CBAM. Listen over land og territorier som unntas fra CBAM kan utvides. Kriteriene for å unnta andre land fra CBAM nevner pris på utslipp som er sammenliknbar med kvoteprisen i EU-ETS.

Importører av varer som omfattes av CBAM må betale en pris, omtalt som CBAM-sertifikater, for utslipp ved produksjon av varen som importeres. Hvert CBAM-sertifikat svarer til utslipp av ett tonn CO₂-ekvivalenter, og prisen på slike sertifikater skal fastsettes fortløpende med utgangspunkt i prisen i EUs kvotesystem. Det er bare utslipp direkte knyttet til produksjon av varen som det skal svares CBAM-sertifikater for. Indirekte utslipp, det vil si utslipp ved produksjon av elektrisitet som inngår i produksjonen av den aktuelle varen, skal det ikke svares CBAM-sertifikater for. Hvis produksjonen av den importerte varen er underlagt karbonpris i produksjonslandet kan importøren kreve at antall CBAM-sertifikater reduseres.

Forslaget innebærer at CBAM er alternativ til gratiskvoter. I en overgangsperioden fra 2023 til 2025 skal CBAM fungere som en rapporteringsmekanisme. Det innebærer at det ikke er pengestrømmer involvert i denne perioden. Det etableres en overgangsordning for utfasing av gratiskvoter fra og med 2026. Inntil 2025 tildeles gratiskvoter som i dag. Fra og med 2026 reduseres antall gratiskvoter med én tiendedel per år slik at ordningen med gratiskvoter opphører i 2035.

Forslaget ligger nå til behandling i Rådet og Europaparlamentet sammen med resten av Fit for 55 pakken. I Rådet er det opprettet en særskilt arbeidsgruppe som håndterer forslaget.

Skatt

Nedenfor følger et utdrag av det pågående arbeidet på skatteområdet og av det som er i anmarsj. Oppsummeringen er ikke uttømmende, og det vil bli rapportert nærmere om enkeltsakene senere.

Europakommisjonen fortsetter sitt arbeid med forslag til regler som skal **motvirke skatteomgåelse, unndragelse og bruk av tomme selskaper**. Det siste tiårets medieavsløringer av skatteomgåelse og skatteunndragelse gjennom blant annet Lux Leaks, Panama Papers og Pandora's Papers, har satt fart på utviklingen av regler mot såkalt aggressiv skatteplanlegging og unndragelser. Finanskrisen i 2008-10 og Covid-pandemien har forsterket behovet for å ha et skattesystem som fungerer, som bringer proveny til medlemsstatene og som samtidig fremstår som rettferdig.

Kommisjonspresident Ursula von der Leyen ordla seg slik i sin State of the European Union-tale tidligere i høst:

In our social market economy, it is good for companies to make profits. And they make profits thanks to the quality of our infrastructure, social security and education systems. So the very least we can expect is that they pay their fair share.

This is why we will continue to crack down on tax avoidance and evasion. We will put forward a new initiative to address those hiding profits behind shell entities. And we will do everything in our power to seal the historic global deal on minimum taxation.

Asking big companies to pay the right amount of tax is not only a question of public finances, but above all a question of basic fairness.

På skatteområdet vedtar Rådet (ECOFIN) reglene alene, og vedtakene må treffes med enstemmighet. Sterke grupper i Europaparlamentet er pådrivere i skattearbeidet, særlig når det gjelder tiltak mot aggressiv skatteplanlegging, men parlamentet er kun rådgivende instans.

Kommisjonen vil legge frem flere forslag til nye EU-regler om skatt i desember 2021 og i første halvår 2022.

Kommisjonens høyeste prioritering for øyeblikket er fremleggelse av forslag til et **EU-direktiv som implementerer pilar 2 i den globale [overenskomsten i OECDs Inclusive Framework](#)**. Det vil si den delen av overenskomsten som dreier seg om at selskapskonserner med inntekter over en viss størrelse skal betale **minimum 15 prosent skatt** på sine globale inntekter. Økonomikommisær Paolo Gentiloni har uttalt at direktivforslaget kommer til å ligge svært nært opptil OECDs modellregler (slik disse vil se ut når de blir ferdigstilt om kort tid), men det vil bli utformet på en måte som også sikrer overensstemmelse med EU-retten. Trolig vil direktivet stille krav om at minimumsskatten **også skal gjelde for rent nasjonale konserner**, noe som skal sikre mot diskriminerende behandling av grenseoverskridende tilfeller.

Forslaget vil trolig komme på agendaen for ECOFIN-møtet i januar 2022. Kommisjonen håper på rask enighet i Rådet under det franske formannskapet våren 2022, slik at direktivet kan tre i kraft fra 2023. Samtidig erkjenner Kommisjonen at dette er en ambisiøs tidsplan.

Når det gjelder pilar 1, som innebærer **større beskatningsrett til markedsstaten** enn det som gjelder etter dagens internasjonale prinsipper, vil man ha bedre oversikt over de endelige OECD-løsningene i løpet våren/høsten 2022, med forventet ikrafttreden av en avtale innen

utgangen av neste år. Da vil Kommisjonen ha større oversikt over hvilken løsning som er mest hensiktsmessig for implementering i EUs medlemsstater. Det er foreløpig **usikkert om gjennomføringen skal skje gjennom et felles EU-direktiv eller på annen måte.**

Kommisjonen hadde opprinnelig planlagt å legge frem et forslag i oktober om en **digital avgift på 0,3 pst på varer og tjenester som selges av nettselskaper**, i de tilfeller selskapet har årlige inntekter på € 50 millioner eller mer. Avgiften skulle bidra til å betale tilbake noe av gjelden som EU tok opp for å finansiere sitt fond for gjenoppbygging etter pandemien. Forslaget ble kritisert av USA, som mente en slik avgift først og fremst ville gå ut over amerikanske nettkonserner som opererer globalt. I lys av OECD-overenskomsten omtalt ovenfor, har Kommisjonen fremdeles satt avgiftsplanene på vent, til man ser utfallet av den amerikanske kongressens behandling av amerikanske regler for å oppfylle OECD-overenskomsten.

Et annet forslag som Kommisjonen jobber med, og som er planlagt fremlagt første kvartal 2022 men som potensielt vil bli fremskutt til desember 2021, er et nærmere regler for å motvirke bruk av **selskaper uten substans for å spare skatt, såkalte «shell companies»**. Dette vil gjelde selskaper som bare i lav grad har nærvær og reell økonomisk aktivitet i en stat. Det blir interessant å se hvilke konkrete vurderingskriterier som vil bli inkludert i forslaget, og hva det vil gi av merverdi sammenlignet med andre skatteomgåelsesregler og -prinsipper innenfor EU. EU-løsningene vil også være interessante for Norge som EØS-land, siden det kan indikere noe om rammene for norske myndigheters anvendelse av nasjonale skatteregler og skatteavtalebestemmelser på «skallselskaper» etablert i EU. Det er varslet at reglene vil inneholde rapporteringsforpliktelser og nærmere regler for når skattemyndighetene kan «se igjennom» skallselskapene og i stedet skattlegge de bakenforliggende rettighetshaverne.

Videre ønsker Kommisjonen å utvide mandatet for EUs [Code of conduct-gruppe på selskapsskatteområdet](#). Gruppen vurderer tilfeller av **skadelig skattekonkurrans**e også i land innenfor EU, f.eks. systemer som legger til rette for ikke-beskatning eller dobbel bruk av skattefordeler. I tillegg utformer gruppen EUs «[svarteliste](#)» over tredjeland som ikke oppfyller visse minstestandarder, blant annet for å motvirke skatteomgåelse, skatteunndragelse og hvitvasking. Rådet jobber for tiden med et kompromiss om utvidelse av gruppens mandat, men hittil har et par medlemsstater blokkert en løsning, ifølge kommissær Gentiloni.

Kommisjonens vil også ta initiativ til **økt informasjon om skatt betalt av store selskaper**. Kommisjonen ønsker høyere standarder for publisering av hva selskaper innen EU betaler i effektiv skatt. Kommisjonen ønsker å benytte metodikken for beregning av effektiv skatt som kommer til å ligge i OECDs pilar 2-løsning når enighet er nådd om slike regler.

Videre arbeider man med å **la reglene om administrativt samarbeid og automatisk informasjonsutveksling omfatte krypto-eiendeler fullt ut.**

Endelig nevner EU-delegasjonen at Kommisjonen i første kvartal 2022 planlegger å legge frem et forslag om en **Debt Equity Bias Reduction Allowance («DEBRA»)**, et fradrag som skal gis ved **investeringer gjennom egenkapital**. Dette er et initiativ for å legge til rette for at selskaper i større grad enn i dag skal velge egenkapital fremfor gjeld ved finansiering av investeringer. Etter gjeldende regler er gjeldsfinansiering ofte skattefavorisert, ved at skattytere får fradrag for kostnader til gjeldsbetjening, mens investeringer via egenkapital ikke medfører samme fradrag. Kommisjonen anser at egenkapitalfinansiering er essensielt for finansiering av innovasjonsprosjekter innen f.eks. grønn omstilling, i tillegg til at det i seg selv er uheldig om selskapene pådrar seg for stor gjeld. Kommisjonen ønsker derfor i større grad enn i dag å gi skattemessige fordeler når skattytere finansierer investeringer med egenkapital fremfor gjeld.

Tiltakene beskrevet over er enkeltforslag, men i 2023 har Kommisjonen varslet at de vil tilnærme seg selskapsbeskatningen med et mer helhetlig blikk, med sikte på å skape et mer harmonisert selskapskattesystem i EU. Planene ble lansert 18. mai 2021 under paraplyen "[Business in Europe: Framework for Income Taxation](#)". I pressemeldingen uttaler kommisjonen blant annet:

The [...] (BEFIT) will provide a single corporate tax rulebook for the EU, providing for fairer allocation of taxing rights between Member States. BEFIT will cut red tape, reduce compliance costs, minimise tax avoidance opportunities and support EU jobs and investment in the Single Market. BEFIT will replace the pending proposal for a Common Consolidated Corporate Tax Base, which will be withdrawn. The Commission will launch a broader reflection on the future of taxation in the EU, which will culminate in a Tax Symposium on the "EU tax mix on the road to 2050" in 2022. Business in Europe: Framework for Income Taxation" (or BEFIT) will provide a single corporate tax rulebook for the EU, providing for fairer allocation of taxing rights between Member States. BEFIT will cut red tape, reduce compliance costs, minimise tax avoidance opportunities and support EU jobs and investment in the Single Market. BEFIT will replace the pending proposal for a Common Consolidated Corporate Tax Base, which will be withdrawn. The Commission will launch a broader reflection on the future of taxation in the EU, which will culminate in a Tax Symposium on the "EU tax mix on the road to 2050" in 2022.

Kommisjonen har som en del av «Fit for 55»-pakken lagt frem et [forslag til endring av EUs energiskattedirektiv](#). Målet er å bringe beskatningen av energiprodukter og elektrisitet i samsvar med EUs energi- og klimapolitikk, for å nå energimålene for 2030 og klimanøytralitet innen 2050. I Kommisjonens forslag er virkeområdet for avgiften og satsstrukturen endret. Noen hovedtrekk er at **minimumsavgiftene skal fastsettes etter produktenes ettergiinnhold** og ikke etter volumet slik som i dag. De avgiftspliktige energiproduktene skal **klassifiseres i forskjellige avgiftsnivåer på bakgrunn av deres miljøvennlighet og anvendelse**. Det foreslås at energiprodukter og strøm til luft og skipsfart skal være avgiftspliktig, og det skal ikke lenger være mulig å differensiere avgiftssatsen ut fra om energiproduktet anvendes i erverv eller ikke. Foreslått ikrafttredelse er 1. januar 2023, med gradvis innføring frem til full anvendelse i 2033.

Finansdepartementet har lagt ut EUs forslag til nytt energiskattedirektiv på [høring i Norge](#).

Avslutningsvis nevnes at Rådet og Parlamentet nå har vedtatt et [endring](#) av direktiv 2013/34/EU, som innebærer at konsern som opererer innen EU og som i de to siste sammenhengende årene har hatt overskudd på mer enn € 750 millioner, må [rapportere hva de har betalt i skatt land for land](#). Informasjonen vil bli offentliggjort. Endringsdirektivet er merket som EØS-relevant.

Europakommisjonens arbeidsprogram for 2022

Europakommisjonens [arbeidsprogram for 2022](#) "Making Europe stronger together", ble lagt frem tidligere i høst. Med utgangspunkt i Finansdepartementets ansvarsområder gir vi nedenfor

- 1) et utdrag fra EU-delegasjonens rapport om nye initiativer
- 2) et utdrag fra Kommisjonens arbeidsprogram knyttet til REFIT (forenklingstiltak)
- 3) utvalgte lovforslag som allerede er fremlagt og som skal prioriteres
- 4) initiativer som trekkes

1. Utdrag fra EU-delegasjonens rapport om Kommisjonens arbeidsprogram 2022 – Nye initiativer på FINs område

På **finansmarkedsområdet** ble det kun signalisert et par nye initiativer denne gang. Det ble imidlertid fremlagt en lang rekke initiativer på området i forrige arbeidsprogram, og arbeidet med disse pågår fortsatt. Det er også forventet at Kommisjonen vil komme nærmere tilbake til en nærmere presisering og mulig utvidelse av de initiativene som foreløpig er lagt inn i programmet for 2022.

Det første nye initiativet som Kommisjonen har presentert gjelder straksbetalinger (*instant payments*). Det har vært en økning i digitale transaksjoner under pandemien, og Kommisjonen ønsker å forbedre mulighetene for umiddelbare betalinger mellom aktørene, f.eks. mellom konti i forskjellige banker, via digitale lommebøker, PayPal-løsninger osv. Kommisjonen la allerede i mars 2021 ut en [konsultasjon](#) for å undersøke behovet for nye løsninger for straksbetalinger på tvers av Europa. I konsultasjonen ønsket man tilbakemelding på eventuelle hindringer for å få til et smidig og allment tilgjengelig system. Kommisjonen ønsket også innspill på om det var nødvendig med koordinerte policy-tiltak for å få et tilstrekkelig antall aktører til å tilby straksbetalinger samt opplysninger om hvilke faktorer som kunne stimulere kundeetterspørselen etter disse tjenestene. Selve initiativet er planlagt til andre kvartal 2022.

Det andre nye initiativet tilknyttet finansmarkedsområdet, er harmonisering av enkelte regler ved behandling av insolvens. Pandemien har understreket behovet for fullt utviklede kapitalmarkeder innenfor EU. Kommisjonen ønsker å ta grep for å forbedre samsvaret mellom ulike insolvensregler, slik at grensekryssende investeringer blir enklere og mindre byrdefulle. Det planlegges også forenklinger i kravene til børsnotering, for å gjøre kapitalmarkedene mer attraktive for selskapene, og tilgangen til kapital enklere for små og mellomstore bedrifter. Initiativet er planlagt til tredje kvartal 2022.

På **skatteområdet** vil Kommisjonen legge frem forslag om implementering av avtalen om nye globale prinsipper for skattlegging av store multinasjonale foretak. 136 av 140 land som er med i *OECD/G20 BEPS Inclusive Framework* ble i oktober enige om at beskatningsretten til inntekter fra multinasjonale foretak i større grad enn tidligere skal gå til staten hvor varene og tjenestene tilbys (pilar 1). I tillegg skal avtalen sikre at de multinasjonale konsernene globalt betaler en skatt på 15 prosent av inntektene sine (pilar 2). Kun de største foretakene omfattes av disse reglene, grunnet høye innslagspunkter.

Pilar 2 skal i EU gjennomføres ved et direktiv, mens det fremdeles er uklart hvordan pilar 1 skal gjennomføres i EU. Selv om Norge ikke er forpliktet til å implementere EUs direktiver og forordninger på skatteområdet, er det likevel interessant sett med norske øyne hvordan EU gjennomfører reglene. Det skyldes at Norge også på skatteområdet er bundet av EØS-avtalens regler om fri bevegelse av bl.a. kapital, tjenester og etableringer, samt av statsstøttereglene. Dersom denne delen av primærretten får innvirkning på hvordan EU gjennomfører avtalen internt, vil dette kunne få innvirkning på avtalens gjennomføring i norsk rett også. Les OECDs omtale av avtalen [her](#).

2. Utdrag fra Kommisjonens arbeidsprogram 2022 knyttet til REFIT (forenklingstiltak)

REFIT står for «The European Commission's regulatory fitness and performance programme» og skal sikre et mest mulig treffsikkert og kostnadseffektivt EU-regelverk for borgere og næringsliv. Det er blant annet opprettet et REFIT scoreboard, hvor Kommisjonen overvåker fremdriften i programmet og presenterer årlig en oversikt over forenklingstiltak. Vi har merket oss følgende REFIT-initiativer innenfor Finansdepartementets fagområder:

Under «En økonomi som fungerer for folk»:

Nr.	Tittel	Beskrivelse
17.	Revision of the European statistics on population legislative framework	I løpet av 2. kvartal 2022 legge frem forslag til revidert rettsakt for befolkningsstatistikk. Initiativet, som vil erstatte 2 rettsakter, har som mål å redusere den administrative byrden for de statistiske byråene ved å fremme bruk av harmonisert finisjoner på tvers av alle områder av befolkningsstatistikk.
19.	Revision of the Union customs legislation	Nye problemstillinger løses ikke av de gamle tollreglene, og dermed må reglene revideres, særlig på området for e-handel. Kontrollen skal forbedres, både for de som betaler avgiftene (regler om innkrevning) og for forbrukerne (regler om beskyttelse mot ulovlige produkter). Formålet er å lette nasjonale myndigheters håndhevelse, og å forbedre konkurransen mellom markedsaktørene. Nye digitale plattformer skal tas i bruk. Videre skal fordelingen av oppgavene bli bedre, og informasjonsdelingen mellom tollmyndigheter og sektormyndigheter skal økes. Det skal bli lettere for tollmyndighetene og Kommisjonen å benytte seg av elektroniske tolldata, og dermed vil også byrden for markedsaktørene reduseres. Det er også planer om visse andre forenklinger.
20.	VAT in the digital age: Revision of the VAT Directive and of the Council Regulation on	Initiativet går ut på å modernisere gjeldende mva-regler, gjennom mulighetene som ligger i digital teknologi. Kommisjonens aksjonsplan for en rettferdig og enkel skattlegging, understreket behovet for en

VAT administrative cooperation	<p>vurdering av hvordan teknologien både kan benyttes av næringslivet og av skattemyndigheter for å bekjempe skatteunndragelse, og å drøfte om gjeldende mva-regler er tilpasset det å drive forretningsvirksomhet i den digitale tidsalder. Handlingsplanen annonserte at det ville komme et regelforslag for 2022 under overskriften «VAT in the digital age», som skal dekke</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Mva-rapporteringsforpliktelser og e-fakturering 2) Mva-behandling i plattformøkonomien 3) Engangs EU mva-registrering (<i>single EU VAT registration</i>) <p>Pakken skal harmonisere og legge til rette for grensekryssende forsyninger i det indre marked og bidra til å forbedre skatteinnkrevningen og dermed sikre et bærekraftig proveny under gjenoppbyggingen etter pandemien.</p>
--------------------------------	--

3. Lovforslag som allerede er lagt frem og som skal prioriteres:

Under «En grønn europeisk giv»:

Nr.	Full tittel	Referanse
4.	Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL establishing a carbon border adjustment mechanism. (CBAM)	COM(2021)564 final 2021/0214 (COD) 14.07.2021
5.	Proposal for a COUNCIL DIRECTIVE restructuring the Union framework for the taxation of energy products and electricity (recast) (Energy Tax Directive)	COM(2021)563 final 2021/0213 (CNS) 14.07.2021

Under «Et Europa klart for den digitale tidsalder»:

34.	Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on Markets in Crypto-assets , and amending Directive (EU) 2019/1937 (MICA)	COM(2020)593 final 2020/0265 (COD) 24.09.2020
-----	---	---

Under «En økonomi som fungerer for folk»:

37.	Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL amending Directive 2009/138/EC as regards proportionality, quality of supervision,	COM(2021)581 final 2021/0295 (COD) 22.09.2021
-----	---	---

	reporting, long-term guarantee measures, macro-prudential tools, sustainability risks, group and cross-border supervision (Solvency II - the taking-up and pursuit of insurance and reinsurance)	
38.	Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL establishing a framework for the recovery and resolution of insurance and reinsurance undertakings and amending Directives 2002/47/EC, 2004/25/EC, 2009/138/EC, (EU) 2017/1132 and Regulations (EU) No 1094/2010 and (EU) No 648/2012	COM(2021)582 final 2021/096 (COD) 22.09.2021
40.	Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on the mechanisms to be put in place by the Member States for the prevention of the use of the financial system for the purposes of money laundering or terrorist financing and repealing Directive (EU) 2015/849	COM(2021)423 final 2021/0250 (COD) 20.07.2021
41.	Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on information accompanying transfers of funds and certain crypto-assets (recast)	COM(2021)422 final 2021/0241 (COD) 20.07.2021
42.	Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL establishing the Authority for Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism and amending Regulations (EU) No 1093/2010, (EU) 1094/2010, (EU) 1095/2010	COM(2021)421 final 2021/0240 (COD) 22.07.2021
43.	Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on the prevention of the use of the financial system for the purposes of money laundering or terrorist financing	COM(2021)420 final 2021/0239 (COD) 20.07.2021
44.	Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on European green bonds	COM(2021)391 final 2021/0191 (COD) 06.07.2021
45.	Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL amending Directive 2013/34/EU, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Regulation (EU) No	COM(2021)189 final 2021/0104 (COD) 21.04.2021

	537/2014, as regards corporate sustainability reporting	
47.	Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL establishing the European Union Single Window Environment for Customs and amending Regulation (EU) No 952/2013	COM(2020)673 final 2020/0306 (COD) 28.10.2020
48.	Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on credit servicers, credit purchasers and the recovery of collateral	COM(2018)135 final 2018/0063A (COD) 2018/0063B (COD) 14.03.2018
50.	Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL amending Regulation (EU) 806/2014 in order to establish a European Deposit Insurance Scheme	COM(2015)586 final 2015/0270 (COD) 24.11.2015

4. Initiativer som trekkes

Under «En økonomi som fungerer for folk»

Nr.	Referanse	Tittel	Begrunnelse for å trekke tilbake
2.	COM(2020)404 final 2020/0106 (COD)	Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council amending Regulation (EU) 2015/1017 as regards creation of a Solvency Support Instrument	Obsolete in the context of the Multiannual Financial Framework (2021-2027)/NextGenerationEU agreement

Les alt om arbeidsprogrammet fra Kommisjonen [her](#).